

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 95/03-80

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júla 2005 prerokoval sťažnosti S., a. s., R., S., a. s., H., a. s., N., a. s., N., zastúpených advokátom JUDr. Ľ. F., B., vo veci namietaného porušenia práv zaručených v čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a v čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 688/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 713/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 746/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0005/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0007/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0008/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0009/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0011/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0012/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0013/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0015/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 747/2002 Z. z. z 12. decembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0020/2002/03 z 13. decembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0088/2002/03 z 18. decembra 2002 a rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0099/2002/03 z 18. decembra 2002, za účasti Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, a takto

r o z h o d o l :

Veci vedené na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. I. ÚS 95/03, sp. zn. I. ÚS 96/03 a sp. zn. I. ÚS 97/03 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 95/03.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 30. januára 2003 doručené sťažnosti S., a. s., R., S., a. s., H., a N., a. s., N. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Ľ. F., B., ktorou namietali porušenie ich práv zaručených v čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a v čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 688/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 713/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 746/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0005/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0007/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0008/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0009/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0011/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0012/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0013/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0015/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 747/2002 Z. z. z 12. decembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0020/2002/03 z 13. decembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0088/2002/03 z 18. decembra 2002 a rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0099/2002/03 z 18. decembra 2002 (ďalej len „Úrad“, resp. „napadnuté rozhodnutia Úradu“). Sťažovatelia okrem nálezu

ústavného súdu, ktorým vysloví, že Úrad vydaním napadnutých rozhodnutí porušil ich práva podľa označených článkov ústavy, žiadali, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia Úradu aj zrušil.

V sťažnosti sťažovatelia okrem iného uviedli, že Úrad, ktorý bol zriadený zákonom č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 276/2001 Z. z.“), ako orgán štátnej správy je oprávnený vykonávať reguláciu cien v sieťových odvetviach podľa zákona č. 276/2001 Z. z. a podľa osobitného právneho predpisu. Zo znenia § 12 tohto zákona, ktorý obsahuje podrobnejšiu úpravu tejto regulácie, vyplýva, že pri určovaní cien, taríf a tarifných podmienok v sieťových odvetviach má Úrad prihliadať nielen na ekonomické potreby účastníkov vlastnej regulácie, ale i na záujmy spotrebiteľa. Oprávnené záujmy spotrebiteľa by mal Úrad zabezpečovať prostredníctvom schvaľovania obchodných podmienok pri predaji tovaru a poskytovaní služieb vzhľadom na to, že *„priamy odberateľ alebo konečný spotrebiteľ z dôvodu dominantného alebo monopolného postavenia regulovaného subjektu a hromadného spôsobu uzatvárania zmlúv s obdobným obsahom nemôže podstatným spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy“*, pričom pod obchodnými podmienkami má zákon č. 276/2001 Z. z. na mysli najmä obchodné podmienky dodávky alebo predaja tepla, elektrickej energie a plynu. Podľa tohto zákona k spôsobu určenia ceny alebo tarify má dôjsť rozhodnutím – individuálnym právnym aktom, ktorý bude záväzný pre zariadenia slúžiace na výkon regulovaných činností (ďalej len „regulované subjekty“). Úrad pri vydávaní tohto rozhodnutia musí vychádzať z vymedzenia základných pojmov zákona a rešpektovať, že pod pojmom štátna regulácia sa rozumie okrem iného i ochrana spotrebiteľa, tak ako to ustanovuje § 2 písm. b) zákona č. 276/2001 Z. z.

Sťažovatelia ďalej uviedli, že zo znenia ustanovení § 12 ods. 3 a § 12 ods. 4 zákona č. 276/2001 Z. z. vyplýva, že uvedené rozhodnutie Úradu o regulácii cien podľa § 12 ods. 3 cit. zákona má byť vydané na základe všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného Úradom podľa § 12 ods. 4 cit. zákona, teda že Úrad bude pri vydávaní rozhodnutí o regulácii cien vychádzať z kritérií, podmienok a podrobností, ktoré budú upravené vo všeobecne záväznom právnom predpise, ktorý Úrad sám vydá. Podľa sťažovateľov zákonodarca v príslušných ustanoveniach zákona č. 276/2001 Z. z. nedelegoval na Úrad

právomoc vydávať rozhodnutia o regulácii cien bezprostredne podľa vlastného uváženia, ale v § 12 ods. 4 ho zaviazal vydať všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by upravoval podrobnosti o postupe pri regulácii cien – teda až na základe takéhoto všeobecne záväzného právneho predpisu a v súlade s jeho znením je podľa sťažovateľov Úrad oprávnený vydávať jednotlivé rozhodnutia o regulácii cien. Úmysel zákonodarcu je potrebné vnímať aj v kontexte s ustanovením § 14 ods. 5 zákona č. 276/2001 Z. z., ktorý ustanovuje, že na rozhodovanie o regulácii cien sa nevzťahuje všeobecne záväzný predpis o správnom konaní a toto rozhodnutie nie je ani preskúmateľné súdom. Podľa sťažovateľov, ak by Úrad pri vydávaní rozhodnutí o regulácii cien nebol limitovaný všeobecne záväzným právnym predpisom, tak ako to predpokladá § 12 ods. 4 cit. zákona, mohol by Úrad o výške cien rozhodovať svojvoľne, neobmedzene, ničím nelimitovane a navyše takéto rozhodnutia by boli konečné, keďže nie sú súdom preskúmateľné a nevzťahuje sa na ne ani Správny poriadok.

Podľa tvrdenia sťažovateľov Úrad vydal všetky napadnuté rozhodnutia v súlade s oprávnením ustanoveným v § 12 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z. z., avšak bez toho, aby pred prijatím predmetných rozhodnutí vydal všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by, tak ako to predpokladá § 12 ods. 4 tohto zákona, upravil podrobnosti o postupe pri regulácii cien, a teda Úrad tým porušil označené práva sťažovateľov, ktorí sú výrobnými podnikmi, ktorých výkon činností vyžaduje (a je podstatnou zložkou ich podnikateľského rozhodovania) odber elektrickej energie a plynu vo veľkom rozsahu, resp. cena elektrickej energie a plynu je rozhodujúcou zložkou pri stanovovaní podnikateľských zámerov sťažovateľov, pri rozhodovaní o investíciách, ale aj elementárnou zložkou ich podnikania ako takého.

Zo sťažnosti napokon vyplýva, že podľa sťažovateľov malo konkrétne dôjsť k nasledovnému porušeniu práv podľa označených článkov ústavy:

1. „*Porušenie práva daného ustanovením článku 13 ods. 1 Ústavy*“ predovšetkým z dôvodov, že Úrad pri vydávaní rozhodnutí podľa § 12 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z. z. koná v rozpore so zákonom (§ 12 ods. 4 cit. zákona) nekontrolovateľne, presahujúc kompetencie jemu dané, že Úrad ukladá svojimi rozhodnutiami povinnosti v rozpore so zákonom, a teda nie na základe zákona, ako to ustanovuje ústava v čl. 13 ods. 1 písm. a),

že Úrad uvedeným konaním porušil aj čl. 2 ods. 2 ústavy, pretože nekonal v rozsahu a spôsobilom, ktorý ustanovuje zákon, ale naopak konal nad jeho rámec – inými slovami, v napadnutých rozhodnutiach Úradu sa regulovaným subjektom ukladajú povinnosti nad rámec zákona;

2. „*Porušenie práva daného ustanovením článku 35 ods. 1 Ústavy*“ predovšetkým z dôvodov, že vydaním napadnutých rozhodnutí Úradu bez predchádzajúceho vydania všeobecne záväzného právneho predpisu Úrad neposkytol spotrebiteľom, a teda ani sťažovateľom garancie rovného postavenia subjektov pri zabezpečovaní štátnej regulácie, čím porušil aj princíp rovnosti vyjadrený v čl. 47 ústavy, ktorý ustanovuje, že v konaní pred štátnymi orgánmi sú si všetci účastníci rovní, ako aj že zisk sťažovateľov (jeho výška, miera), ktorého dosahovanie je účelom podnikania sťažovateľov, je priamo závislý od ceny elektrickej energie a od ceny plynu, pričom ceny určené, resp. určiteľné napadnutými rozhodnutiami Úradu sú cenami, ktoré neumožňujú sťažovateľom dosahovať zisk a majú na ich podnikanie likvidačný účinok. Napadnutými rozhodnutiami tak Úrad porušil základné právo sťažovateľov vyjadrené v čl. 35 ods. 1 ústavy, teda právo na podnikanie;

3. „*Porušenie práva daného ustanovením článku 46 ods. 1 a 2 Ústavy*“ predovšetkým z dôvodov, že napadnutými rozhodnutiami Úradu bolo sťažovateľom upreté právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1, resp. vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutia Úradu sa týkajú základných práv a slobôd sťažovateľov (a ich aj porušujú), bolo im upreté aj základné právo ustanovené v čl. 46 ods. 2 ústavy, pričom Úrad práva podľa týchto ustanovení porušil aj tým, že nevydal všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by bolo možné preskúmať návrhom na začatie konania o súlade právnych predpisov na ústavnom súde;

4. „*Porušenie práva daného ustanovením článku 26 Ústavy*“ predovšetkým z dôvodov, že Úrad tým, že rozhodnutia vymenované „v časti 1.3.2. a 1.3.3.“ sťažnosti sťažovateľov neuverejnil v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, porušil ich základné právo na informácie dané v čl. 26 ods. 1 ústavy bližšie špecifikované v odseku 5 tohto článku, teda Úrad si nesplnil svoju ústavou danú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti, t. j. spôsobom, ktorý ustanovuje zákon (§ 12 ods. 3

druhá veta zákona č. 276/2001 Z. z.). Sťažovatelia tým, že im bolo upreté právo na informácie (právo poznať maximálnu cenu alebo tarifu, tak ako ich určili napadnuté rozhodnutia Úradu), nemohli a nemôžu riadne podnikat', pretože nedokážu stanoviť svoje predpokladateľné náklady.

II.

Podľa ustanovenia § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Podľa ustanovenia § 112 ods. 1 OSP môže ústavný súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie veci, ktoré u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkali tých istých účastníkov.

Zo spisov vedených pod sp. zn. I. ÚS 95/03, sp. zn. I. ÚS 96/03 a sp. zn. I. ÚS 97/03 vyplýva, že veci spolu skutkovo súvisia a sčasti sa týkajú tých istých účastníkov, pretože sťažovatelia (zastúpení tým istým právnym zástupcom) namietajú porušenie rovnakých základných práv rozhodnutiami Úradu (ktoré sa z veľkej časti aj vzájomne prekrývajú).

Na základe uvedeného ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP rozhodol, že veci, o ktorých bolo začaté konanie samostatne, sa spájajú na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 95/03.

Vzhľadom na uvedené bolo rozhodnuté tak, ak to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2005

